

Datum: 2025-11-24
Handläggare: Anna Stina Falk
Diariennr: 2025.271 KS

Kommunstyrelsen

Svar på motion gällande att Alingsås kommun ska bli en fristadskommun - Amanda Andersson (MP)

Ärendebeskrivning

Amanda Andersson (MP) har till kommunfullmäktige den 7 maj 2025, § 112 lämnat in en motion om att Alingsås kommun ska bli en fristadskommun.

Motionären föreslår att Alingsås ansöker om medlemskap i International Cities of Refuge Network (ICORN) i syfte att bli en fristadskommun.

Kommunfullmäktige beslutade den 7 maj 2025, § 112 att motionen lämnas vidare till kommunstyrelsen för beredning.

Kommunledningskontoret har den 20 maj 2025 begärt yttrande från kultur- och utbildningsförvaltningen.

Förvaltningens yttrande

Kultur- och utbildningsförvaltningen har den 11 september 2025 lämnat följande yttrande:

Kultur- och utbildningsförvaltningen ser positivt på att Alingsås kommun etablerar sig som fristadskommun. Gällande kostnad kan en betydande del av finansieringen kan täckas av regionala medel från Västra Götalandsregionen som för närvarande är 300 000 kronor per år. Dessa medel beräknas täcka huvuddelen av kostnaderna såsom bostad, stipendium, resor, deltagande i olika nätverk och övriga utgifter. Däremot är det osäkert om stödet fullt ut täcker kostnaderna för att tillsätta en tjänst med en koordinator som har övergripande ansvar för ICORN. Om regionala medel inte är tillräckliga är det därför av stor vikt att resterande medel fördelas till aktuell förvaltningen genom centralt fördelade medel. Bidrag kan även sökas från Kulturrådet.

Kultur- och utbildningsförvaltningen lyfter även fram att en möjlig utmaning för Alingsås kommun kan komma att vara tillgång till bostad för en framtida fristadskonstnär. Då det råder bostadsbrist.

Kultur- och utbildningsförvaltningen anser även att fristadsarbetet kan bli omfattande och inte enbart bör betraktas som en fråga för kultur- och utbildningsnämnden. Detta ligger i linje med Kulturrådets rekommendationer och erfarenheter från Göteborgs stad och det krävs en förvaltningsövergripande samverkan, inom ett flertal sakområden. Kulturrådet är tydliga med att det är fler berörda kommunala aktörer och att det kan vara en konstnär med familj som ska etableras i samhället. Det bör även göras en riskbedömning och plan tillsammans med fristadskommunens lokala polisområde utifrån frågor kring säkerhet och sekretess. I Göteborgs stad har man byggt upp en stadsgemensam styrgrupp och en arbetsgrupp och det är något som Kulturrådet rekommenderar.

ICORN och de städer, kommuner och regioner som är fristäder bedriver en viktig verksamhet för enskilda konstnärer och arbetet stärker den lokala yttrandefriheten och mänskliga rättigheter.

Kommunledningskontoret anser att motionärens förslag innebär ett stort kommunalt engagemang. Trots att det är positivt att stärka den lokala yttrandefriheten och mänskliga rättigheterna kräver arbetsinsatsen att det finns tillräckliga resurser utöver de stadsbidrag som kan ansökas. Kommunledningskontoret bedömer i dagsläget att det inte finns några resurser att omprioritera till detta uppdrag inom kommunledningskontorets ansvar.

När det gäller att ta emot framtida fristadskonstnärer finns stöd och etablerad kompetens att tillgå i närliggande kommuner såsom Göteborg, Uddevalla och Mark. Kommunen har inte fått några frågor om att bli fristadskommun, så det är osäkert om det finns något behov och efterfrågan om fler fristadskommuner i Västra Götaland. Vidare så har kommunen tagit emot residensförfattare genom residensprogrammet AIR Litteratur och varit en skrivande fristad inom detta program. Det är Kulturförvaltningen i Västra Götalandsregionen som beviljar residensplatserna.

Kommunledningskontoret föreslår därmed att motionen bör avslås.

Ekonomisk bedömning

Förslag att avslå motionen innebär inga kostnader. Att bifalla motionen innebär direkta kostnader. Att vara fristadskommun beräknas kosta omkring 300 000 till 500 000 tusen kronor per år. Regionala medel från Västra Götalandsregionen kan täcka 300 000 tusen kronor. Bidrag från Kulturrådet kan sökas. Det framgår dock inte vilka summor som är aktuella bidragsmässigt. Därtill tillkommer kostnader för administrativ tid samt kostnader för att tillsätta en koordinatortjänst.

Förslag till beslut

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

Motionen avslås.

Beslutet ska skickas till

KUN

Cecilia Knutsson
Kanslichef och kommunjurist

Anna Stina Falk
Förvaltningssekreterare